

ЛАФКАДИО ХЪРН ИСТОРИЯТА НА КАШИН КОДЖИ

Превод от английски: Мария Демот, 1989

chitanka.info

ИСТОРИЯТА НА КАШИН КОДЖИ^[0]

През периода Теншо^[1] в един от северните квартали на Киото живял старец, когото всички наричали Кашин Коджи. Той имал дълга бяла брада и винаги се обличал като шинтоистки монах, но си изкарвал прехраната, като излагал на показ будистки картини и проповядвал будистките закони.

Всеки хубав ден Кашин Коджи отивал в храма Гион и там окачвал на някое дърво голямо *какемоно*, на което били изобразени наказанията в различните адове. Картината била тъй изкусно нарисувана, че всичко на нея изглеждало като истинско. Старецът беседвал с насъбралото да ѝ се любува множество, обяснявал закона за причината и следствието, сочейки с будисткия си жезъл — *нъои*, който винаги носел у себе си, всяка подробност, свързана с всевъзможните изтезания, и поучавал хората да следват учението на Буда.

Много народ се събирал да гледа картината и да слуша проповедите на стария човек, тъй че рогозката за пожертвования, която той разстилал пред себе си, често се покривала с толкова монети, че дори се губела под тях.

По онова време владетел на Киото и околните провинции бил Ода Нобунага^[2]. Веднъж един от неговите васали на име Аракава отишъл на поклонение в храма Гион, видял случайно изложената там картина и разказал за нея в двореца. Разказът му заинтригувал Нобунага и той пратил да наредят на Кашин Коджи да се яви в двореца с картината си. Когато видял прочутото *какемоно*, Нобунага не могъл да скрие изумлението си от живите образи върху платното: демоните и подложените на страдания души сякаш наистина се раздвижили пред очите му. Той дочул стенания, а нарисуваната кръв като че бликала от

раните. Владетелят дори не се сдържал и докоснал с пръст платното, за да провери дали не е влажно. Но пръстът му не са изцапал, защото хартията била съвършено суха.

Още по-изумен, Нобунага попитал кой е създателят на тази удивителна творба. Кашин Коджи отвърнал, че тя е на прочутия Огури Сотан^[3], който я нарисувал, след като непрестанно в продължение на сто дни изпълнявал обряда на самопречистване, подлагал се на големи лишения и отправял горещи молби към милостивата Каннон^[4] от храма Кийомидзу да му изпрати просветление.

Аракава предугадил огромното желание на Нобунага да притежава картината и попитал Кашин Коджи би ли я „поднесъл в дар“ на височайшия владетел. Но старецът отвърнал, без да се стеснява:

— Това *какемоно* е единствената ми ценност, пък и успявам да припечеля малко пари, като го показвам на хората. Ако го подаря на владетеля, ще се лиша от сетната възможност да си изкарвам хляба. Но ако господарят тъй силно желае да го притежава, нека тогава ми плати за него сто златни *рю*. С тези пари бих могъл да започна някой почтен и доходен занаят. Само при това условие бих отстъпил картината си.

Нобунага, види се, не останал доволен от отговора му, защото не промълвил нито дума. Аракава му пошушнал нещо и владетелят само кимнал в знак на съгласие, а след това отпратил Кашин Коджи, като го дарил с дребна сума.

Но щом старецът напуснал двореца, Аракава го проследил незабелязано с тайното намерение да му отнеме с измама картината. Ето че му се отдал и случай: Кашин Коджи поел по един път, който водел право към хълмовете отвъд града. На едно усамотено място в подножието им, където пътят правел остър завой, Аракава се нахвърлил върху стареца и рекъл:

— Защо бе тъй алчен да поискаш сто златни *рю* за тази картина?... Вместо тях сега ще ти дам едно дълго три стъпки парче желязо!

После Аракава измъкнал мечата си, убил стареца и взел картината.

На следващия ден той я поднесъл, както си била навита на руло, на Нобунага, който веднага наредил да я окачат на стената. Но щом я разгърнал, и Нобунага, и неговият васал открили с изумление, че няма никаква картина, нищо освен бяло платно. Аракава не могъл да обясни причината за нейното изчезване и тъй като бил виновен, че волно или неволно е измамил своя господар, решили да го накажат и за известно време го хвърлили в затвора.

Но малко след като наказанието му изтекло, до Аракава стигнали слухове, че Кашин Коджи излага прочутата картина в храма Китано. Аракава не можел да повярва на ушите си, но вестта му вдъхнала слаба надежда, че все пак някак ще успее да се добере до желаното *какемоно* и така да изкупи вината си пред Нобунага.

Той събрал бързо няколко от своите хора и хукнал към храма. Но когато пристигнал, му казали, че Кашин Коджи не е вече там. След няколко дни му доложили, че старецът показва своето съкровище в храма Кийомидзу и проповядва пред огромна тълпа. Аракава се отправил незабавно натам, но пристигнал едва когато хората се разотивали, а от стареца отново нямало и следа.

Ала не щеш ли, веднъж Аракава се натъкнал неочаквано на Кашин Коджи в една пивница. Старецът само се усмихнал добродушно и като разбрал, че няма накъде да бяга, казал:

— Ще дойда с теб, но ме изчакай да си пийна малко.

Аракава не възразил на тази негова молба и тогава за всеобщо изумление Кашин Коджи изпил дванадесет купи вино. Пресушил дванадесетата, заявил, че е сит, и Аракава заповядал да го вържат с дебело въже и да го отведат при Нобунага.

В двора на замъка началникът на стражата претърсил веднага Кашин Коджи, нахокал го грубо и накрая му казал:

— Знаем, че си мамил хората с магии. Стига и това, за да получиш тежко наказание. Но ако сложиш покорно картината в краката на господаря Нобунага, ние ще си затворим очите пред постъпките ти. В противен случай ще си получиш заслуженото.

Като чул заплахите, Кашин Коджи се усмихнал объркан и възкликнал:

— Не аз мамя хората! — После се обърна към Аракава и извикал: — Ти си измамникът! Искаше да угодиш на господаря си, като му донесеш картината, нали? И се опита да ме убиеш, за да я откраднеш. Какво по-голямо престъпление от това! За щастие не успя, но ако наистина беше сполучил, как щеше да молиш за пощада? Така или иначе, ти открадна картината. Тази, която притежавам сега, е само копие. Ти открадна истинската, а сетне скрои план да си я присвоиш. На владетеля отнесе чисто бяло *какемоно* и за да не се издадеш, обвини мен в измяна. Не знам къде е сега картината, но може би ти ще кажеш, а?

При тези думи Аракава така се разгневил, че се хвърлил към пленника и щял да го удари, ако стражите не го възпрели. Този негов внезапен пристъп на гняв накарал началника на стражата да се усъмни в невинността му. Затова наредил да затворят Кашин Коджи и подложил Аракава на строг разпит. Аракава, който и без това не бил от приказливите, от възбуда съвсем загубил дар-слово, взел да се запъва, да си противоречи и с всяка дума и всеки свой жест давал да се разбере, че е виновен. Тогава началникът на стражата заповядал да го налагат с бамбукови пръчки, докато не си признае всичко. Но колкото и да го били, клетникът не можел и да се престори, че е готов да каже истината. Тъй че го налагали, докато припаднал и се проснал като мъртъв на земята.

Кашин Коджи научил в затвора за случилото се с Аракава и се позасмял, но след време казал на тъмничаря:

— Слушай, онзи Аракава действително постъпи като негодник и аз умишлено му навлякох това наказание, за да изкореня злото у него. Но сега иди и доложи на своя началник, че Аракава не знае истината и че аз ще обясня всичко както си е.

Така Кашин Коджи се явил отново пред началника на стражата и му казал следното:

— Всяка истинска картина има своя душа. Тя притежава своя воля и може да откаже да се раздели с човека, който ѝ е вдъхнал живот, или със своя законен притежател. Много легенди разказват за това. Знае се например, че веднъж вработата, нарисувани от Хоген Еншин върху една плъзгаща се стена — *фусума*, — отлетели, а на тяхно място останали само бели петна. Говори се също така, че един кон, нарисуван върху *какемоно*, често излизал нощем на паша. А истината за моята

картина е, че владетелят Нобунага не стана неин законен притежател и затова изображението е изчезнало от платното, когато са я разгърнали пред него. Но ако ми платите цената, която поисках — сто златни *рьо*, то според мен нарисуваното само ще се появи. Във всеки случай нека опитаме. Още повече, че не губите нищо, защото, ако това не стане, незабавно ще ви върна парите.

Нобунага чул тези странни твърдения, наредил да дадат на стареца сто златни *рьо* и лично дошъл да види какво ще стане. И така, развили пред него прочутото *какемоно* и за всеобщо удивление картината се появила с всички подробности по нея. Но цветовете изглеждали малко по-бледи, а душите и демоните не били като че толкова живи и изразителни както преди. Нобунага забелязал разликата и накарал Кашин Коджи да обясни причината.

— Картината, която видяхте първия път, беше безценна — отвърнал мъдрият старец. — А тази тук пред вас струва точно толкова, колкото платихте за нея — сто златни *рьо*. А и можеше ли да бъде иначе?

При тези думи всички почувствали, че е безполезно да продължават да спорят със стареца, и го пуснали на свобода. Освободили и Аракава, тъй като вината му била трижди изкупена чрез наказанието, което изтърпял.

Аракава имал по-малък брат на име Буичи — също на служба при Нобунага. Буичи бил много гневен, задето били и затворили брат му, и решил да убие Кашин Коджи. А щом се намерил отново на свобода, старецът веднага влязъл в най-близката пивница и си поръчал вино. Буичи се втурнал след него, повалил го на пода и му отрязал главата. После взел стоте *рьо* — цената за картината, — увил ги ведно с главата в една кърпа и се върнал бързо вкъщи, за да ги покаже на Аракава. Но когато развързал кърпата, в нея вместо главата намерил празна катуна за вино. А вместо златото — шепа нечистотии... Братята се смаяли още повече, когато разбрали, че и обезглавеното тяло е изчезнало от пивницата. Кога и как, това никой не знаел...

Повече нищо не се чуло за Кашин Коджи, но една вечер около месец по-късно пред портите на двореца намерили пиян, който хъркал толкова силно, та на човек му се струвало, че приближава буря. Един

придворен разпознал в пияния Кашин Коджи. За нечуваната си наглост старецът бил незабавно хванат и хвърлен в тъмницата. Но и там той не се събудил — продължил да спи непробудно десет дни и десет нощи, при това хъркал така гръмогласно, че се чувало много надалеч.

По същото време един от военачалниците на Нобунага — Акечи Мицухиде^[5] — убил вероломно владетеля и заграбил властта. Но радостта му траяла само дванадесет дни.

Още щом Мицухиде станал владетел на Киото, чул историята на Кашин Коджи и наредил да му доведат затворника. Старецът се представил пред новия върховен господар. Мицухиде го заговорил любезно, държал се с него като със скъп гост и се разпоредил да му поднесат богата вечеря.

Когато старецът се нахранил добре, Мицухиде казал:

— Чух, че обичаш да си попийваш. Кажи, колко вино можеш да изпиеш на един път?

— Не знам точно — отговорил Кашин Коджи. — Спирам едва когато усетя, че ми се замайва главата.

Тогава Мицухиде поставил пред него огромна чаша и наредил на един прислужник да я пълни толкова пъти, колкото старецът пожелае.

Кашин Коджи изпразнил чашата десет пъти поред и поискал още, но слугата обявил, че бъчвата е вече празна. Никой от присъстващите не можел да повярва на очите си. А владетелят попитал:

— Успя ли да пийнеш достатъчно?

— Е, да, да, пийнах до насита... А сега, за да се отблагодаря за височайшата ви любезност, ще ви покажа малко от своето изкуство. Благоволете да погледнете натам — рекъл и посочил към голям параван от осем части с изображенията на осемте красиви гледки от езерото Оми — *Оми хаккей*. Всички обърнали очи към паравана. На един от пейзажите художникът бил нарисувал в най-далечния край на езерото, мъж в лодка — толкова малка, че заемала върху платното пространство колкото глава на карфица. Кашин Коджи махнал с ръка натам и всички видели как лодката внезапно направила завой и започнала бавно да се приближава. Приближавала се и ставала все по-голяма и по-голяма, тъй че скоро и лицето на мъжа в нея можело ясно

да се различи. Лодката идвала все по-близо, уголемявала се, докато не се оказала на хвърлей място от присъстващите в залата. Тогава водата изведнъж излязла от платното, нахлула в залата, заляла я и всички в нея вдигнали бързо полите на дрехите си, защото вълните стигнали до под коленете им. В същото време лодката излязла плавно от паравана — истинска рибарска гемия — и в залата се разнесло скърцането на единственото весло... А водата наоколо продължила да се покачва и стигнала до пояс. После лодката спряла до Кашин Коджи, той скочил в нея, лодкарят обърнал и загребал много бързо назад. С нейното отдалечаване и водата в залата започнала да спада бързо и да се прибира в паравана. А когато лодката пресякла рамката, залата била отново съвсем суха. Но нарисуваната лодка продължила да се плъзга по повърхността на нарисуваното езеро, отдалечавайки и смалявайки се все повече, докато накрая станала точица на хоризонта и изчезнала. С нея изчезнал и Кашин Коджи. Никога не го видели вече в Япония.

[0] Кашин Коджи (?–1617) — изтъкнат майстор на чайната церемония. — Б.р. ↑

[1] 1573–1592 г. — Б.р. ↑

[2] **Ода Нобунага** (1534–1582) — една от най-изтъкнатите личности в японската история. Слага край на вековната гражданска война, обединява страната и провежда множество прогресивни реформи във всички области на живота. — Б.р. ↑

[3] **Огури Сотан** — монашеското име на **Огури Ханган** (1398–1464), ученик на легендарния художник от XV в. Шубун и сам един от най-големите художници на своето време. — Б.р. ↑

[4] **Каннон** — будистка богиня на милосърдието, едно от превъплъщенията на Буда. — Б.р. ↑

[5] **Акечи Мицухиде** (1526–1582) — представител на древен род. На 22 юни 1582 г. убива Ода Нобунага, когото смята виновен за смъртта на майка си, заграбва властта, но управлява само дванадесет дни. — Б.р. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.